

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

• ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ •

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, JI.

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1317

23 ਦਸੰਬਰ 1966 ਈ

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XLIV)— ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ —ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19(1)(f) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ- 'ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ- ਕੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ— ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ(1)—“ਕਿੱਤਾ”—ਦਾ ਮਤਲਬ—ਕੀ ਟਰੇਸਪਾਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19(1)(f) ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਵਿਘਨ, ਗੈਰ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਫ਼ਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਕਾਬੂ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਵੇਕ, ਜੋ 'ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (f) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (5) ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ 'ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ' ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ-19(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਉਸ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ(1) ਵਿੱਚ ਉਸ "ਕਬਜ਼ੇ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ

(ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ (ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ ਦੁਆਰਾ 22 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ 'ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ, 23 ਦਸੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਉਲਟ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਐਚ.ਐਸ. ਵਾਸੂ, ਬੀ.ਐਸ. ਵਾਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਐਲ.ਐਸ. ਵਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਦੀਵਾਨ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਐਚ.ਪੀ.),

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ 44 ਦੇ 1954 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ। 1960 ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੇਰੇ 22 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਆਰਡਰ ਆਫ਼ ਰੈਫਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 4 ਮਾਰਚ, 1963 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ) ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (64 ਆਫ 1951) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਟੋਡੀਅਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਹੋਲਡਿੰਗ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਪਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4 ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5 (ਵਧਵਾ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਕਟੋਡੀਅਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 27 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 4 ਮਾਰਚ 1963 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 (ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪੰਜਾਬ, ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 'ਸੀ' ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਸੀ' ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।) ਮਿਤੀ 11 ਅਗਸਤ, 1966।

ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, , ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਪੈਰਾ 3), ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਨੇ 1960 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। , ਅਸਧਾਰਨ, ਭਾਗ II. ਸੈਕਸ਼ਨ 1, ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਬਿੱਲ (ਜੋ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ- ਸੋਧ ਐਕਟ ਬਣ ਗਿਆ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ: -

“ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਗਰਾਨ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਵੈਕੂਈ ਵਿਆਜ ਵੱਖਰਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਈ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਇਵੈਕੂਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਕਈ ਵਾਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20-ਏ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹੀਮ ਬਖਸ਼ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਰਹੀਮ ਬਖਸ਼ ਖ਼ਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿਯਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ Evacuee ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ। ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਗਿਰਵੀਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ। ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਕਮ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ 5 ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਲਾਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੁਡਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। . ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ 5 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ, ਇਵੈਕਿਊ ਵਿਆਜ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ (ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ) ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦਾ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਕੁਝ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੰਡ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 5. ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਆਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ (1894 ਦਾ 1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 6 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ, ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ

ਐਕਟ (31 ਦਾ 1950) ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਹਿਦਗੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20-ਬੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(1) ਜਾਂ (2) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਮ.ਐਲ.ਵਾਸੂ ਦਾ ਆਮ ਹਮਲਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। (i) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; (ii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਬਦਲਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ (iii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਮਾਪਦੰਡ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸ਼ਕਤੀ (ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ) ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ। - ਉਸੇ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ '19 (I)(f) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਓਵਰਲੈਪ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ 'ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਡੀ. ਦੀਵਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਐਕਟ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖੁੱਲੇ ਤਿੰਨ ਕੋਰਸਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਵੇ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤਾਂ "ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ" ਜਾਂ "ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ" ਹੈ। ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਮੁਨਾਸਬ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ। ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਕ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਕਦੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦੀ ਵੇਦੀ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਹੂਲਤ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ "ਸਹਾਇਤਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਯੋਗ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਅਭਿਆਸਯੋਗ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇਕੱਲੇ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ

14 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਰਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਬੀਵੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਮੈਸਰਸ ਦਵਾਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਆਰ ਤੋਂਡੋਲਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ, ਐਸਆਰ ਦਾਸ, ਸੀ ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਲਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“(12) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜਚੋਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

(i) * * * *

(ii) * * *

(iii) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਵਫ਼ਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਤਕਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ (ਸੁਪਰਾ), ਦਵਾਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।), ਅਤੇ ਧੀਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ_ ਬਨਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਟ ਅਤੇ ਰੀਮੇਬਰੈਂਸਰ (5)।

(iv) * * * * , *

(v) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ: ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ' ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ "ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕੈਬੀ ਰੈਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰਾਵਤ ਬਨਾਮ ਸੈਰਾਸਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਮੌਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਸਰਹੱਦੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (6), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕੌਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 148(3) ਅਤੇ 149(3) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਨੀਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਸ਼ਕਤੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੋ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਲੈਣਾ। ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ। ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਵੱਲੋਂ ਹਰਕੇ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ (1953 ਦਾ 4') ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2)(ਏ) ਜਿਸ ਉਪਬੰਧ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ "ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਸੀ") ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ, (ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਲਸ਼ੋ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉੱਤਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਚੈਕ ਜਾਂ ਕਰਬ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਆਦਿ (8) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ (1950 ਦਾ 27), ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (f) ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਇੰਨੇ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ (ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੈਂ) ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (9) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(2) ਨਿਊ ਕੈਪੀਟਲ (ਪੈਰੀਫੇਰੀ) ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ (1961 ਦਾ 34), ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਉਲਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ (ਫਾਲਸ਼ੋ. ਸੀ.ਜੇ., ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਅਤੇ 'ਮੈਂ) ਐਮ ਖਰੜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (10), ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫਾਸਟ ਪੰਜਾਬ ਮੁਵੇਬਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਰਿਕਿਊਜ਼ੀਸ਼ਨਿੰਗ) ਐਕਟ (1947 ਦਾ 15) ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ), ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(I)(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦਾ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੀ। , ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਪੀਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਨਾਲ

ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵੀ, ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੁਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ (i) ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ; (ii) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖਾਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪਕ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਵਿਚਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਾਂਝੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ (1894 ਦਾ 1), ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਸਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨਕਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਂਝੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਜਾੜੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਮੀਕਰਨ "ਜਾਂ ਹੋਰ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ 'ਤੇ. ਮਿਸਟਰ ਸੀ.ਡੀ. ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿੱਲ ਦੀ

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ (ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ) ਕੁਝ ਵੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਨੂੰ ਉਪਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕਤਾ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਜ਼ਿੱਠ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਕੈਲਟੇਕਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਸੀ ਅਫਸਰ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1964 ਦਾ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 1006) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਰਵਰੀ, 23, 1966, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ (1954 ਦਾ 8) ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਨੋਟ 1966 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੋਟਸ ਦੇ ਪੰਨਾ HI 'ਤੇ ਨੰਬਰ 140 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮ 20 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 11 ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ 26 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦਯੋਗਿਕ-ਕਾਨੂੰਨ, ਕਿ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਘੱਟ। ਕੈਲਟੇਕਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਫੂਹਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਫਿਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (11) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (12) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ), ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ

ਖੁਸ਼ਾਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ (13) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਐਚਐਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਗਰਾਨ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਿਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮੁਢਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਅੰਤਮ ਕਦਮ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਨਗਦ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, "ਲਗਭਗ ਜਿੰਨੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਐਕਟਾਂ ਉੱਤੇ। ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ (ਲਾਈਸੈਂਸ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ, ਕਲਕੱਤਾ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ), ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(1)(a) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਨੋਟਿਸ

ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 22, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਆਦਿ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮਟੈਕਸ ਕੇਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਕਦ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁੱਲ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਧੀਨ -ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਅਤੇ ਰੱਖਾਂਗਾ-

(1) ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀ, ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ (ਨੰ. S.R.O. 697, ਮਿਤੀ 24 ਮਾਰਚ, 1955) ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, . ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 5 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(2) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ(I) ਵਿੱਚ ਉਸ "ਕਬਜ਼ੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ (ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿੱਤਾ)) ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ (ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ;

(3) ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਅਲਾਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਕੋਲ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਦੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ;

(4) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20-ਬੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਅਭਿਅੰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 (1) (f) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੇਰੋਕ, ਬੇਰੋਕ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (iii) ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਕੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (f) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਜ਼ਦਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਧਾਰਾ (5), ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(5) ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 4 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼, ਪਰ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ। ਮੇਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

Jatinder Singh, Translator

ਡਿਸਕਲੇਮਰ (ਬੇਦਾਅਵਾ):—ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।